

Trawniki, trawniki zaniechane, łąki kwietne.....

W bytomskich przestrzeniach, trawniki są jednym z podstawowych elementów krajobrazu. Wbrew przekonaniom wymagają jednak dużo nakładów by przypominały zielone dywany. Generują one bardzo wysokie koszty. Utrzymywanie trawnika w tzw. „porządku” ma jednak dużo zwolenników. Argumenty, którymi posługują się mieszkańcy naszego miasta to estetyka otoczenia, wygoda i przede wszystkim bezpieczeństwo. Alternatywne rozwiązania wzbudzają w nich obawę przed ukąszeniami owadów, występowaniem alergii i widocznością w pasach drogowych. Ich punkt widzenia niestety nie obejmuje szerszego spojrzenia na ten temat pod kątem przesłanek ekonomicznych, dobra przyrody, walki ze smogiem i negatywnymi skutkami globalnego ocieplenia.

Nie mniej jednak od kilku lat temat alternatywnych rozwiązań dotyczących miejskich trawników zaczyna mocno funkcjonować w świadomości mieszkańców Bytomia. W wielu miastach stały się wręcz wizytówką ich nowoczesnego podejścia do zmian klimatu, którego skutki odczuwamy od kilku lat. Zamiana miejskich trawników w zbiorowiska roślinności to nie tylko łąki kwietne, które są sztandarowym przykładem pozytywnych zmian w kwestii roślinności miejskiej. Opcjonalnych możliwości poprawiających miejski ekosystem bazujących na bazie trawnika, jest kilka. I to zamierzamy również wprowadzać w naszym mieście.

1. **Łąki złożone z różnych gatunków traw** są koszone raz lub dwa, góra trzy razy w sezonie, w zależności od opadów i rodzaju gleby na której rosną. Skład gatunkowy należy dopasować do siedliska. Nie stosuje się gatunków traw pastewnych, kępowych czy ekspansywnych. Wykorzystuje się gatunki bardziej ozdobne i zadarniające. Tego typu łąki dają wizualny efekt falujących łąnów, szczególnie w zestawieniu z wykoszonym obrzeżem tego trawnika. Koszty związane z utrzymaniem są niskie. Gleba jest chroniona przed wysychaniem i erozją, zatrzymuje wodę opadową i pyły. Takie założenia sprawdzają się też w dużych parkach, łąka może otaczać skupiny drzew.
2. **Jednym z najprostszych sposobów jest zaniechanie nadmiernej pielęgnacji.** Trawnik, w którym są same, co prawda różnorodne gatunki traw (jednoliścienne) to stan nierównowagi biologicznej. Jeżeli zmniejszymy lub wręcz zaniechamy koszenia to naturalnie po pewnym czasie pojawią się rośliny dwuliścienne np. koniczyna, lucerna, wyka, stokrotki, cykorie, wrotczyce i mniszki. Ten teren można ubogacić dosadzając odporne byliny np. rudbekie, dzwonki, rozchodniki. Zaletą tego sposobu są bardzo niskie nakłady finansowe ponoszone za wykonanie. Duże ograniczenie nakładów na pielęgnację (koszenie raz albo dwa razy w sezonie). Łąka będzie zielona i kwitnąca (oczywiście nie cały czas) pomimo suszy (rośliny łąkowe mają nawet 25 razy głębsze systemy korzeniowe niż trawa) i będzie stanowiła pożytek dla ptaków i owadów. Tego typu układ roślinny sprawdza się tam,

gdzie pojawia się on naturalnie – w pasach drogowych, wzdłuż ścieżek rowerowych i w parkach poza miejscami rekreacji. Przy planowaniu tego typu powierzchni musimy wydzielić miejsca, które należy kosić ze względów bezpieczeństwa pieszych i kierowców.

3. **Łąka kwietna z gatunków jednorocznych** wymaga corocznego wysiewania lub dosiewania nasion. A jej wygląd zależy w dużym stopniu od ilości wody jaką gleba otrzyma. Jesienią rośliny trzeba usunąć, zostawiając związane nasiona w glebie. Gleba musi być wzruszona i zagrabiona. Jesienią lub wiosną stosujemy dodatkową wsiewkę nasion roślin kwitnących. Zalety to najbardziej efektowny wygląd z wszystkich rodzajów założeń tu omawianych, brak konieczności koszenia, ograniczona pielęgnacja i duża wartość biocenotyczna. Wadą jest powtarzalność czyli zakładanie co roku od nowa. Miejsca w których są zakładane tego typu łąki to najczęściej fragmenty miejskich skwerów i trawniki na osiedlach mieszkaniowych.
4. **Trwała łąka kwietna** to połączenie wszystkich trzech wyżej omawianych założeń. Składa się z traw, bylin i roślin jednorocznych. Należy pamiętać, że nie są one niezmiennie i wiecznie kwitnące. Ta zmienność jest zależna od warunków klimatycznych i doboru gatunków jakie zastosujemy przy zakładaniu łąki. Największym problemem jest ustalenie równowagi pomiędzy trawami, które mają tendencję do dominacji a pozostałymi roślinami. Rozwiązaniem może być rezygnacja z trawy na rzecz roślin typowo łąkowych, które ubogacą założenie. Jest kilka technologii, które są wykorzystywane w zależności od rodzaju założenia, które planujemy wykonać. Począwszy od przeorania i wygrabienia terenu po dosiewkę nasion i dosadzanie roślin z sadzonek. Łąki można zakładać praktycznie na każdej czynnej biologicznie powierzchni. Według przedstawicieli Fundacji Łąka nawet 80% trawników i innych terenów (skarpy, pasy przydrożne) można zamienić na łąki.

Zalety

- wzbogacają miejski ekosystem
- oczyszczają powietrze i glebę
- oszczędności finansowe - koszenie i pielęgnacja
- obniżają temperaturę powietrza
- zatrzymują wodę w gruncie
- stanowią schronienie dla zapylaczy, ptaków i innych
- walory estetyczne.

Od 5 lat tworzymy w naszym mieście łąki kwietne. Pierwsza powstała w Parku Mickiewicza. Jest typową trwałą łąką kwietną, która w zależności od pory roku prezentuje różne kolory, faktury. Rośliny wieloletnie rosną wolniej od roślin jednorocznych i rzadko zakwitają już w pierwszym roku. W pełni rozkwitną dopiero po drugim roku od wysiania. Co roku też się zmienia jej wygląd. Naturalna selekcja roślin w tego typu łąkach wyłania te rośliny, które zaadaptowały się najlepiej do warunków siedliskowych i warunkują trwałość tego typu założenia. W Bytomiu stosowane są mieszanki roślin: nasion łąk kwiatowych na tereny miejskie

(stanowiska suche i nasłonecznione) oraz nasiona na tereny miejskie poddane antropopresji (czyli działalności człowieka). Do tych pierwszych należą takie gatunki, jak m.in. mak polny, złocień właściwy, stokrotka, kocimiętka, żmijowiec zwyczajny czy jeżówka purpurowa.

Na terenach, na których występuje duża działalność człowieka, wysiewamy podobne gatunki wzbogacone o takie egzemplarze jak: wyka ptasia, jaskier ostry, krwawnik czy rumianek pospolity. Stosujemy mieszanki dostosowane do warunków miejskich.

W roku 2021 powstały łąki przy obwodnicy (al. Jana Pawła II od ul. Siemianowickiej), o pow. 10 tys. m², ul. Bratków a także na skrzyżowaniu ul. Chorzowskiej z al. Jana Pawła II.

W roku 2022 planujemy stworzenie nowych połaci łąk m.in. na ul. Karola Miarki, Juliana Tuwima, Długiej, Miechowskiej, Leona Wyczółkowskiego, w parku Amendy i na Placu Leona Kruczkowskiego.

trawniki